

Luentorunko 1: Johdanto

Niku Määttänen, Aalto-yliopisto ja Etlä

Makrotaloustiede 31C00200, Talvi 2018

Mitä on makrotaloustiede?

Tarkastelee kansantaloutta kokonaisuutena ja kaikkiin kansalaisiin vaikuttavia taloudellisia ilmiöitä.

- Esim. talouskasvu, suhdannevaihtelu, työttömyys, inflaatio, tulonjako.

Tarkastelee erityisesti raha- ja finanssipolitiikkaa.

- Miten ohjauksorkojen muutos vaikuttaa inflaatioon ja työttömyyteen? Miten verotuksen keventäminen vaikuttaa työllisyyteen? Miten suhdanteita voitaisiin tasata?

Pyrkii ymmärtämään ja joskus ennustamaankin kansantalouksien kehitystä.

- Talouskasvun tekijät, valuuttaregiimin merkitys, väestön ikääntymisen vaikutus julkiseen talouteen, teknologisen kehityksen vaikutus työmarkkinoihin...

Makrossa yleisen tasapainon tarkastelu, mikrossa usein osittaistasapaino.

Moderni makroteoria usein mikroperusteista, ts. lähtee liikkeelle yksittäisten toimijoiden päätöksentekotilanteesta.

Makrossakin focus usein markkinaepätäydellisyyksissä.

- Esim. hintajäykkyudet ja epätäydellinen riskienjako.

Myös makrossa toisinaan peliteoreettisia asetelmia.

- Esim. itseään ruokkiva huoli valtion velanhoitokyvystä.

Toisaalta usein hyödyllistä yksinkertaistaa mikrotason kuvausta.

- Esim. emme mallita yritysten investointipäätöstä vaan oletamme, että reaalikoron nousu vähentää investointeja *ceteris paribus*.
- Muistettava kuitenkin Lucas-kritiikki.

Miksi mallit ovat hyödyllisiä?

Kysymys: miten robottiteknologian kehitys vaikuttaa työmarkkinoilla?

Usein esitetty huoli: robotit johtavat massatyöttömyyteen ja laskevat palkkoja.

Mutta: Yritykset investoivat uuteen teknologiaan vain, jos se säästä työvoimakustannuksia. Jos kilpailu toimii, tämä johtaa lopputuotteiden hintojen laskuun \Rightarrow Kuluttajien ostovoimaa kasvaa \Rightarrow Lisää kysyntää erilaisille hyödykkeille \Rightarrow Työvoiman kysyntä kasvaa \Rightarrow Palkat nousevat...

Vaikutusketju monimutkainen ja vaikea kuvata tarkasti vain sanallisesti.

Miksi mallit ovat hyödyllisiä?

“[...] to work out the possible scenarios for the impact of new technology on the demand for labor it is useful to have a model of the economy as a whole. One should not think of these models as being true descriptions of the world but they are nonetheless useful. A model requires explicit assumptions and forces analysis to be logically consistent. If a model predicts a conclusion that one finds implausible it must be because one of the assumptions is not satisfied. The use of a model then makes very clear the assumptions being made and the conclusions drawn in a way which most existing discussions of the impact of new technology do not.”
(Caselli and Manning, 2017)

Makromallit vs. empiirinen analyysi

Makrossa luotettava empiirinen analyysi kausaalivaikutuksista usein hankalampaa kuin mikrossa.

- Yleisen tasapainon vaikutuksia vaikea eristää, koska ne koskevat usein kaikkia taloudenpitäjiä.
- Maiden väliset vertailut eivät yleensä tarjoa koeasetelmia.
- Monia teorian kannalta keskeisiä muuttujia (esim. tuotantokuilu) ei voida suoraan havaita.

Mallien oletusten realistisuutta voidaan usein arvioida erikseen.

Mallit ennustavat erilaisia korrelaatioita, joita voidaan testata empiirisesti.

Hyvinvointitarkastelu ja politiikkajohtopäätökset edellyttävät usein teoriaa/mallia.

Kansantalouden tilinpito.

Keskeiset makrotason hinnat: korot, riskipremio, valuuttakurssit, reaali-palkkataso.

Makrossakin käytetään yhä useammin mikroaineistoja. Joissakin tutkimuskysymyksissä (esim. tuloerot) se on tietysti välttämätöntäkin.

Aineistolähteitä: Tilastokeskus, OECD, IMF, ECB, FRED...

Materiaali: Luennot, luentorungot, harjoitustehtävät, mallivastaukset, kirja (Burda&Wyplosz, 7th ed).

Luennoilla käsitellään myös asioita, joita ei ole kirjassa.

Luentosuunnitelmaan merkitty mitkä kirjan luvut kuuluvat kurssin alueeseen.

- Huom! Luentosuunnitelmaa päivitetään kurssin edetessä.

Harjoitussessioissa käydään läpi hankalimmat tehtävät ja kerrataan luentojen keskeisiä asioita.

Opetusassistenttina toimii Maarit Olkkola.

Harjoitukset palautettava viimeistään harjoitussesiota edeltävänä päivänä.

Harjoitukset vaikuttavat arvosanaan. Kurssin läpäisy edellyttää vähintään 50% harjoitustehtävapististä.

Luentorunkoja ei ole tarkoitettu omatoimiseen opiskeluun.

- Esim. mallien graafinen analyysi usein yhdessä luennolla.

Harjoitustehtävät eivät ole vain “laskuharjoituksia”. Edellyttävät toisinaan luennolla käsiteltyjen mallien muokkaamista.

Osallistu luennoille, tee luentorunkoja täydentäviä muistiinpanoja, tee harjoitustehtävät, käytä kirjaa apunasi ja taustatietojen hankkimiseksi.

Kysy kysymyksiä! Keskeisistä käsitteistä ja perusteoriasta hyvin yleistajuisesti: MRUniversity, Principle of Economics: Macroeconomics.

Kuva-arvoituksia...

